

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.

Velja za celo leto..... \$5.00
Za pol leta..... 3.00
Za New York celo leto... 6.00
Za inozemstvo celo leto... 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States.

Issued every day except Sundays
and legal Holidays.

75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT

NO. 66. — ŠTEV. 66.

NEW YORK, FRIDAY, MARCH 19, 1920. — PETEK, 19. MARCA, 1920.

VOLUME XXVIII — LETNIK XXVIII.

EBERT SE JE VRNIL V BERLIN.

VEST O SAMOMORU DR. KAPPA.

BIVŠI NEMŠKI KANCLER DR. VON KAPP SE JE BAJE USMR-TI — KO SE JE VLADA VRNILA, SO ZAČELE SILE ŠPARTA-ČANOV KORAKATI PROTI GLAVNEMU MESTU. — BOLJŠE-VIZEM SE ŠIRI PO NEMŠKIH MESTIH. — BERLINU PRETI VELIKA NEVARNOST. VELIKO VEČJA KOT PA MESECA MAR-CA LANSKEGA LETA.

V Berlinu krožijo poročila, da je izvršil dr. von Kapp, reakcijski kancler, samomor. Sledilo njegovi resignaciji so Kapp in njegovi tovariši pobegnili tekom preteklih noči iz nemškega glavnega mesta.

Nemčija se je očesla režima, katerega so uveljavili reakcijski elementi preteklo soboto, a stoji sedaj pred nadaljno nevarnostjo v obliki radikalizma. Oborožene sile reakcijskega elementa zapuščajo Berlin ter navzočnost Gustava Noskeja, obrambnega ministra v Ebertovem kabinetu, ki je došel v Berlin iz Stuttgarta z aeroplanom, znači, da namerava ustavna vlada takoj prevzeti kontrolo. General von Seeckt, načelnik vojaškega štaba predsednika Eberta, je bil imenovan poveljnikom vladnih sil v Berlinu.

Izjava von Kappa je rekla, da resignira, da bo dežela združena v boj proti boljševizmu. Iz različnih mest prihajajo poročila o uporih delavcev in vesti iz Berlina pravijo, da korakajo rdeče sile, pod poveljstvom špartačanskih voditeljev, proti glavnemu mestu. Ker niso čete Eberta še prevzele polne kontrole, se je bati napada Rdečih.

Po celi Nemčiji so v številnih krajih prevzeli vodstvo zadev radikalni elementi. Proletarska diktatorstva so bila ustanovljena v Dortmundu, Gera, Halle, Gelsenkirchen, dočim so delavci v Lipskem pogajali vladne čete iz predmestij ter so se vršili nato poulični boji.

London, Anglija, 18. marca. — V Berlinu krožijo poročila, da je izvršil dr. von Kapp, načelnik reakcijske vlade, samomor. — Tozadevna poročila so prišla v Amsterdam iz nemškega glavnega mesta po telefonu.

Koblenz, Nemčija, 18. marca. — Gustav Noske, obrambni minister, se je odpeljal večerj z aeroplanom v Berlin.

Nevarnost, ki preti od boljševizma, je velika. Čete von Kappa se umikajo iz Berlina ter je vsaki trenutek pričakovati napada od strani špartačanov. Konsolidacija vseh strank za boj proti boljševizmu je bila stvorena in izključeni so le neodvisni socialisti. Volitve se bodo vršile ne pozneje kot junija meseca, kot javljajo poročila iz Stuttgarta.

Predsednik Ebert stoji očitno pred položajem, ki je prav tako opasen in težaven kot je bil v času, ko je boljševizem privikal v Berlinu, vendar pa je jasno, da noče stara vlada izgubiti niti trenutka časa za akcijo. Povelja za aretacijo von Kappa ter generala von Luettwita so bila izdana v pretekli noči.

Do devete ure zvečer je došlo v Stuttgart 210 članov nemške narodne skupščine, med temi le pet neodvisnih socialistov. Glasilo se je, da bodo na današnji seji narodne skupščine neodvisni socialisti brezpogojno podpirali ustavo.

Berlin, Nemčija, 18. marca. — Wolfgang von Kapp je pobegnil iz Berlina ter zapustil palačo ob šestih zvečer.

Glasilo se je, da so komunisti zgradili številne barikade na severnem in severo-iztočnem koncu mesta.

Reakcijska vlada je izdala proklamacijo, v kateri objavlja svoj odstop ter pravi, da izroča vso oblast prejšnji vladi, ker je izpolnila svojo nalogo. Proklamacija pravi nadalje, da se morajo vse nemške stranke zdaj združiti v boj proti boljševizmu.

Ameriški pooblaščenec v Berlinu je sporočil v Washington, da je Kappova vlada resignirala in da preti sedaj cela nevarnost le še od komunistov, ki skušajo izrabiti priliko.

NEMŠKI DELAVCI SE Z AVEDAJO SVOJE MOČI.

ALI BO NEMČIJA NOVJETNA REPUBLIKA, ALI PA BO EBERT OSTAL NA SVOJEM MESTU. — TO JE SEDAJ VPRAŠANJE. — V MESTU JE 40.000 VOJAKOV. — NIHOČ NE VE, KAJ SE BO ZGODILO V BODOČNOSTI. — ŠPARTAČANI SKUŠAJO IZRABITI POLOŽAJ.

Poroča Karl H. von Wiegand.

Berlin, Nemčija, 18. marca. — V mestu je sedaj 40.000 vojakov, ki bodo prav lahko zavrnili vse špartaške napade, seveda pod pogojem, da ostanejo zvesti svoji vladi.

Na drugi strani pa pravijo komunisti, da le s težavo zadržujejo svoje ljudi in bo najbrže že tekom 24 ur prišlo do poloma.

Tukajšnji diplomatični krogi so prepričani, da je največja nevarnost odstranjenja, čeravno se še vedno vrše na vseh koncih in krajih spopadi.

Špartačani so si svesti uspeha, ki so ga imeli nad Kappovo vlado, izrabili bodo položaj ter neomejeno vstrajali pri svojih zahtevah.

Slavni nemški žurnalista Maksimilijan Harden, je takole označil sedanji položaj:

— V političnem cizru ne bo Nemčija ista dežela kot je bila prej. Odstop dr. Kappa je začasno razvozljaj položaj, ni pa rešil zapletenih problemov, ki so spravili dr. Kappa na površje.

Vsi so prepričani, da je Kappa strmoglavil generalni štrajk, ne pa stara Ebertova vlada. Delo dr. Kappa je pa spravilo še bolj v opredeljevanje nemške sovjetne republike.

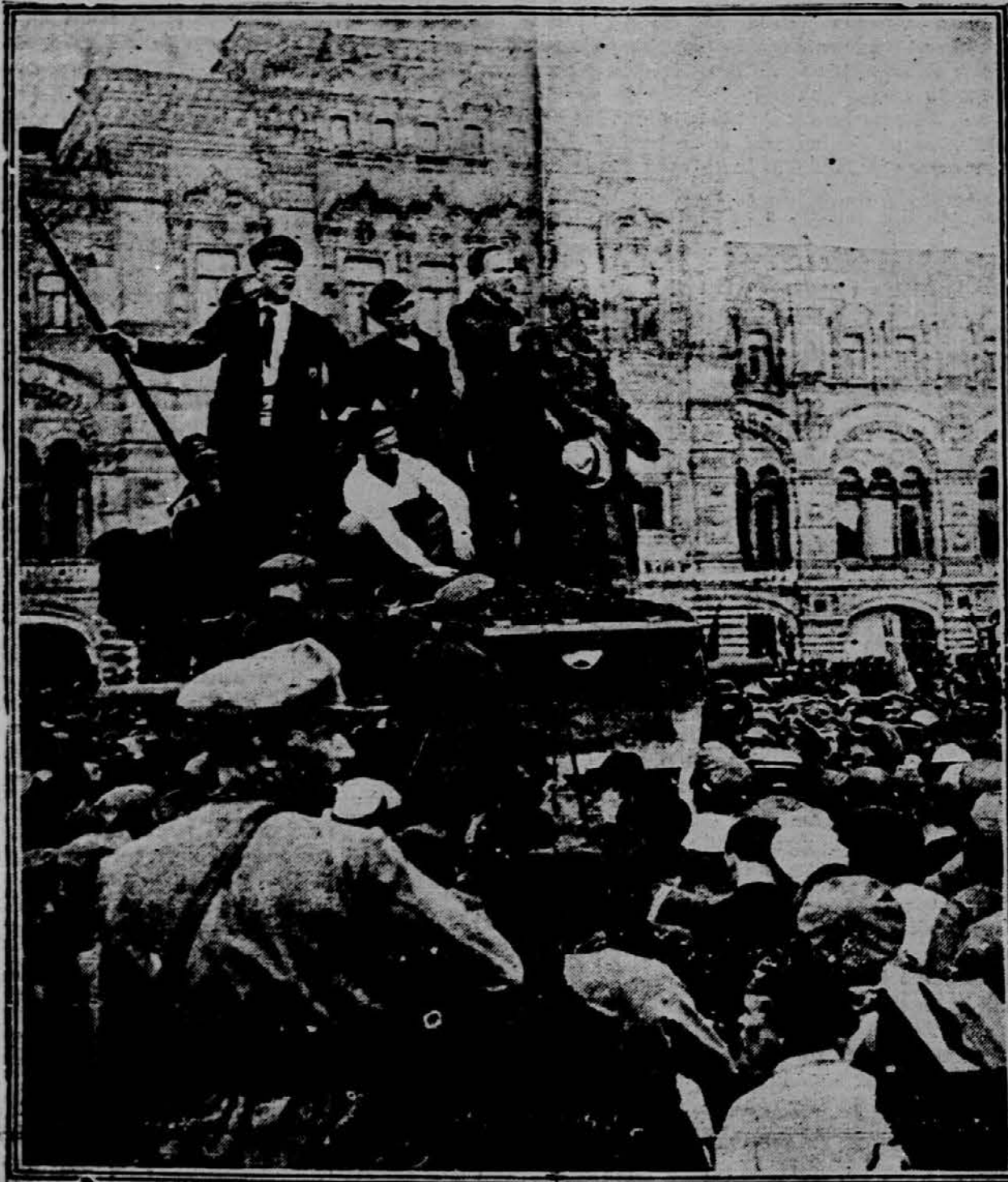
Nemški delavci imajo v rokah dokaz svoje moči in prav dobro vedo, kaj jim je mogoče napraviti, če so složni.

V sredo je vladal v Berlinu precejšen mir.

OJ. KAKA SREČA. KAKŠNA OAST!

Rim, Italija, 18. marca. — Pod-admiral Philip Andrews, poveljnik mornariških sil Združenih dr-

žav, ki operirajo v iztočnem Sredozemskem morju, je došel sem-kaj na kratek obisk ter bo spre-jet jutri od kralja Viktorja Ema-nuela. Ko je kralj izvedel, da je ameriški admiral v večnem me-

Predsednik moskovske sovjetne vlade, Kamenov, govori zbrani ljudski množici. — S slike je jasno razvidno, da se nahaja na oboroženem avtomobilu.

PREDSEDNIK EBERT HOČE OSTOPITI.

Predsednik nemške republike je izjavil, da je pripravljen odstopiti, kadarkoli želi to nemški narod.

Stuttgart, Nemčija, 18. marca. (Preko Kodanja). — Predsednik Ebert je danes izjavil, da je popolnoma voljan in pripravljen resignirati, če bi večina nemškega naroda zahtevala kaj takega.

— Oni, ki ve, s kakimi težkočami se je morala boriti sedanja nemška vlada, — je izjavil, — da ve tudi, da nisem niti jaz, niti kateri drugi član mojega kabineta željan obdržati svoje mesto. Čuti-mo pa vsi, da je naša dolžnost ustrajati, dokler nam narod sam ne reče, naj gremo. Nato pojde-mo, z vednostjo, da smo storili svojo dolžnost na najboljši način ki nam je bil znan.

— Izboljšane razmere tekom tednom pred pučem dr. Kappa, kažejo boljše kot katerikoli druga stvar, da niso bili naši napori zaman. Vrednost marke se je dvig-nila v inozemstvu in uspešno smo se pogajali za posojila, ki so pomenila za nas cel svet.

— Dogodki v soboto so mogoče razdrli vse, kar je naša admini-stracija v družbi narodne skupšči-ne skrbno zgradila tekom celega leta trdega dela. Mi čutimo, da moramo strmoglaviti vojaško dik-tatorstvo v Berlinu, brez preli-vanja krvi, če mogoče, a brez preli-vanja krvi, če potrebno. Večina nemškega naroda, kot razvidno iz poročil, ki smo jih dobili, nima nobenega zaupanja v dr. Kappa in generala Luettwita in ker imamo narod za seboj, vemo, da bo-mo kmalu nazaj v Berlinu.

— Izboljšane razmere tekom tednom pred pučem dr. Kappa, kažejo boljše kot katerikoli druga stvar, da niso bili naši napori zaman. Vrednost marke se je dvig-nila v inozemstvu in uspešno smo se pogajali za posojila, ki so pomenila za nas cel svet.

stju, je poslal Petru A. Jay, svet-riku ameriškega poslanstva v Rimu, pismo, v katerem je dal iz-raza želji, da bi nad sprejel ame-riškega admirala v Kvirinalu.

KEMAL BREZ UPLIVA.

Vsled zavezniške okupacije Cari-grada je prekinjeno uplivanje Mu-stafe Kemala na sultana.

Washington, D. C., 18. marca. Zavezniška vojaška okupacija Carigrada je bila vsiljena zavezni-kom vsled vedno naraščajoče mo-či. Mustafa Kemala, ki je kontro-liral vladno sultana. Ta vlada je odini element avtoritete v Turčiji, ki je za sprejem zavezniških mirovnih pogojev, soglasno z iz-javami tukajšnjih uradnikov. Ma-never pa se ni smatralo za poskus stalne uravnave, temveč za od-redbo, ki popolnoma odgovarja načrtom sveta ministrskih pred-sednikov, tikajočim se uravnave turškega vprašanja.

Soglasno z načrtom naj bi ostal sultan v Carigradu, vendar pa se ni mislilo na nikako vojaško oku-pacijo. Odkar pa je prišla pro-nemška turška nacionalistična stranka izvajati tak upliv ter stre-meti za tem, da se napravi Musta-fe direktnim diktatorjem turškega parlamenta, vsled česar bi bil celo v stanu ustanoviti in strmo-glaviti kabinete po svoji lastni volji, se je glasilo, da je pričako-vati vojaške okupacije z izrecnim namenom, da se ojači moč sulta-na.

V kolikor je znano, niso dose-daj Združene države še ničesar odgovorile na prošnjo zaveznikov, naj objavijo svoje nazore glede nameravanega turškega načrta. Uradniki so pričakovali, da se bo sporočilo o kakih izpremembah, glede tega načrta in to radi hitre-ga razvoja dogodkov v Turčiji, vendar pa se še ni razkrilo, če je bil izraz ameriškega naziranja glede tega predmeta zavlečen vsled razvoj v Turčiji.

Carigrad, Turčija, 18. marca. Poleg aretacije Džemal paše in Dževid paše sta bila aretirana tu-di neki cesarski princ, ki je bil

PRIPRAVE NA SPLOŠEN NAPAD.

Brambni minister Noske ni hotel odstopiti. — Danes bo najbrže se-stavljen nov kabinet.

Berlin, Nemčija, 18. marca. — Špartačani bodo na vsak način napadli Berlin. Napad se lahko prične vsak trenutek. Gustav No-ske ni hotel odstopiti. Izjavil je, da bo ostal na svojem mestu ter delal mir, dokler časa bo mogel.

London, Anglija, 18. marca. — Vse kaže, da je Vestfalska sredi-šče špartaškega gibanja. Komuni-sti napadajo Noskeja in Kappove čete.

Amsterdam, Nizozemsko, 18. marca. — Jutri bo sestavljen v Berlinu nov kabinet. Njegovi člani bodo: državni kancler Eu-gen Schiffer; vojni minister gene-ral Seeckt; finančni minister dr. Cuno, ki je upravitelj Hamburg-Amerika črte.

odličen v krizi ter senator Mah-mud paša. Mesto je bilo pretekli večer mirno, čeprav so bile ulice polne ljudi.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarne pošiljke popolnoma samozive in sedanja razmeram primerno tudi hitro p-celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem po osebnosti ki je se sedeno po italijanski armadi.

Jamčimo ali garantujemo p-vašo pošiljatev, toda za take me-goče sume v isplacila ne more-mo prevzeti nikake obveznosti.

100 lir \$ 6.50
300 lir \$13.75
500 lir \$30.00
1000 lir \$60.00

Denar nam pošiljati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

DR. GROSIC JE HRBTIŠČE ODPORA NA REKI.

STARI ZDRAVNIK SI NA VSE KRIPLJE PRIZADEVA, DA BI DOVEDEL DO ANEKSije REKE OD STRANI ITALIJE. — ZA-TRJUJE, DA JE PRISTEN ITALJAN.

Trst, Italija, 17. marca. — Mož, ki je v resnici napravil celi trube-l na Reki, ni D'Annunzio, temveč dr. Anton Grosi, primarij mest-ne bolnice na Reki ter predsednik reškega narodnega sveta. On, ne pa D'Annunzio dela trubele še naprej.

Ko je izbruhnila v oktobru 1918 v Avstriji revolucija, je bil on eden izmed prvih, ki so zahtevali, naj Italija anektira Reko. Pri tem je ustrajal od onega časa naprej. Ko je večina sveta v prete-klem decembru glasovala za sprejem kompromisnega predloga mi-nistrskega predsednika Nitti-ja, se je on temu trdovratno upiral. Če bi on izpremenil svoje naziranje, bi svet brez dvoma sprejel neodvisnost Reke. Če pa bi svet storil to, bi izgubil D'Annunzio pod seboj tla ter bi se moral kmalu umakniti z Reke.

Dr. Grosi, ki trdi, da bi se moralo njegovo ime izgovarjati "Grossi" (zakaj pa se potem ne piše tako?), se postavlja, da lahko zasleduje svoje italjanske pradede nazaj štiri stoletja (prav v Čia-rijo, kaj ne?). Po svojem profesionalnem izurjenju ter načinu mi-šljenja je popolnoma Nemec. V duševnem oziru je pravo nasprotje D'Annunzija, — miren, znanstven in praktičen. Kdorkoli govori z-jim, se prepriča o njegovi poštenosti. Čeprav je videl, kako se je pri velikem številu njegovih sledilcev ohladilo patriotično navdu-šenje ter se pojavila želja, da se lotijo poslova in naj so žrtve še take, je ostal njegov sklep, da napravi Reko italjansko, neomajan.

Dr. Grosi je tudi znan v zdravniškem svetu kot iznajditelj po-sebne metode za antiseptične priprave za operacije. Za to je bil od-likovan tako od avstrijske kot italjanske vlade.

— Lahko nas premagajo z orožjem, — je rekel zdravnik, — a ne morejo napraviti, da bi nehali biti Italjani. Moj sin je večkratni milijonar, a bo rad dal zadnji cent za stvar. Mi Italjani tukaj smo rajše ubogi in Italjani kot pa bogati in odvisni. Oziramo se na D'Annunzija kot na svojega rešitelja.

Dr. Grosi je mogoče v manjšini na Reki, a podpora od nje-gove strani je omogočila D'Annunziju, da je vstrajal toliko časa.

FINCI POTISNjeni NAZAJ. HOLANDCI GRADE MOTORNE LADJE.

Helsingfors, Finska, 19. marca. Finske čete so bile prisiljene iz-prazniti svoje položaje pri Sut-jærvi, severno od izera Ladoga ter se umakniti v severozapadni smeri, soglasno z oficijelnim ob-vestilom finskega generalnega štaba, ki poroča, da so se vršili večerj ostri boji z boljševiki. Vas Sutjaervi je bila baje popolnoma uničena. Ta fronta leži severno od one, ob kateri so se pred štiri-najstimi dnevi vršili ostri boji.

Varšava, Poljska, 18. marca. — Rumunska delegacija, ki je bila poslana semkaj, da se posvetuje s Poljaki glede mirovnih pogajanj s sovjetsko Rusijo, se ni še sesta-la s poljskimi pooblaščenici in si-cer radi zadnje izpremembe, ki se je izvršila v vladi Rumunske. — Pričakovati je, da bodo poverila pisma delegacije dospela v par dnevih in da se bo potem lahko pričelo s pogajanjem. Med tem časom pa bodo ostali Rumuni v me-stu.

Člani letske delegacije so odpo-tovali v Rigo potem ko se je za-ključilo uvodna pogajanja ter je pričakovati, da se bo delegacija vrnila semkaj, kakor hitro bo do-bila od letske vlade potrebna na-vodila za kompletno uvedenje jav-nih mirovnih pogajanj z boljševiki.

TRUBLI ŠPANSKEGA KRALJA

Madrid, Španija, 18. marca. — Kralj Alfonso je danes odpoto-val v Bordeaux, kjer bo obiskal nekega odličnega špejialista za ušesne bolezni. Vrnil se bo v ne-deljo ter ga bo spremljala prin-cesinja Batrika, ki se mudi v Bordeaux radi svojega zdravlja.

Rotterdam, Holandska, 17. mar-ca. — Nekatero največjih ladje-delnice na Holandskem so pričele graditi motorne tovarne ladje, o-premljene s petrolejskimi stroji, o katerih se glasi, da bodo kmalu pogladi paro z morja.

Neka norveška trdka je naro-čila šestnajst velikih motornih la-dij, ki imajo skupaj nad 120.000 ton deplacemanta. Te motorne la-dje bodo zgradili na neki nizo-zemski ladjedelnici.

ZLOMIL SI JE HREBT, A HODI

Providence, R. I., 17. marca. — Reuben Owens, mornar, je prišel v mestno bolnico ter rekel, da je padel iz vlaka ter da hoče vedeti, na katerem delu telesa se je poškodoval in če so njegove poškod-be nevarne za zdravje. Zdravniki se ga preiskali ter našli da je bi-la njegova hrbtnica zlomljena. Kljub temu pa je prišel sam v bolnico ter izjavil pozneje, da ne čuti nikakih posebnih bolečin.

ANTI-SALONSKA LIGA IN NO- VI PREDSEDNIK.

Westerville, O., 17. marca. — Rev. Baker, generalni superinten-dent Anti-salonke lige, je izdal ugotovilo, v katerem pravi, da ne bo Liga podpirala nobenega kan-didata za predsednika, ki ne bo od-ločno v prilogi prohibiciji.

Ugotovilo trdi nadalje, da bo Liga s sumom sprejela vsako no-vo izpreobrnjenje k prohibiciji ob-enajsti uri od strani kandidatov, ki se potezajo za predsedniško mesto.

NOVA ZVEZA ZA IZPLAČEVANJA DENARJA

Naše denarne pošiljatev razpošilja in isplacuje sedaj po celi Jugoslaviji "Kraljevi poštni čekovni urad" v Ljubljani; to je tak državni zavod, kakor je bila O. k. poštna hranilnica na Dunaju, ka-tera je mnogo let pred svetovno vojno isplacovala naše denarne po-šiljatev širom avstro-ograrske monarhije.

Jamčimo za vsako denarno pošiljatev, toda za take mogoče su-me v isplacilu, ki bi se povzročile po drugih, brez naše krivde, pe-ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

100 kron \$1.20
200 kron \$2.25
300 kron \$3.00
400 kron \$4.00

Osnovne cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo s drugimi. Denar nam pošiljati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

KVIRKA FRANK BAKNER

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY
Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
Incorporated in the U. S. A.

FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers
33 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsak dan izvenredni nedelji in praznikov.

En leto leta vsa leta za Amerika in
Canada
En pol leta

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Published every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly \$5.00
Advertisement on agreement

Deset besed podpis in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovno pošilja po
Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi pošlje
bivalnište nazaj, da hitreje najdemo naslovnik.

GLAS NARODA
33 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N.Y.
Telephone: Cortlandt 5275

Boljšje pozno kot pa nikoli.

Poslanska zbornica je končno sprejela predlog, ki avtorizira
Žitno korporacijo, da proda pet milijonov sodov moke Poljski, Av-
striji in Armenski. Prvotni predlog je bil, da naj korporacija
kredit za nakup iz svojega lastnega prebitka, a to je bilo izpreme-
njeno in sedaj je dovoljena prodaja za gotov denar ali kredit. Oči-
vidno je nekaj upanja dobiti v roke gotovi denar, a to nas še ne
sme zavesti do mnenja, da e kongres velikodušen, če je dovolil po
sedmih tednih odlaganja prodajo moke, katere ni mogoče prodati v
tej deželi.

Konečno je bila predloga sprejeta z 283 proti 12 glasovom. Eden
izmed vzrokov, katere se je navajalo za zavlačanje, je bil strah pred
tem, da bi se spravilo Evropo na beraško palico. To je argument, ki
pogosto ubija ljudem znake poštenosti in dobrega smisla. Mr.
Mondell pravi, da smo posodili Evropi deset tisoč milijonov dolar-
jev, da pa nismo dobili nazaj niti enega in nikakih obresti. Ali pa
misli mogoče Mondell, da si Evropa ne bo več opomogla? Ta moka,
katero bomo poslali v Evropo proti obljudi plačila od strani stal-
nih in priznanih vlad, bo rešila življenja številnih tisočev. V veliki
meri bo prispevala k povratku normalnih razmer, v kolikor so sled-
nje odvisne od ekonomije.

Strah, da se bo metalo proč dober denar potem ko se je meta-
lo slabega, je povsem naraven, vendar pa je sedaj komaj čas, da bi
obupali nad Evropo.

Kongresnik Johnson iz Washingtona se boji, da se bo to moko
porabila za prehranjevanje poljske armade, mesto za prehranjevanje
prebivalstva mest. Najbrže se tega ne bo storilo, a kaj ima proti te-
mu, da bi se prehranjalo poljsko armado? Ta armada varuje intere-
se, ne le Poljske, temveč tudi zapadne Evrope in Amerike. Če bo
poljska armada izginila, bomo tudi mi čutili posledice tega.

Številni Amerikanci mislijo, da jim ne bo nikdar več treba imeti
kaj opravka z Evropo, a se v tem grodo motijo. Kar se godi v Evro-
pi, se tiče tudi nas in sicer neizogibno. Senat je sklenil, da ne bo
imel nobenega opravka z Evropo, kar pomeni, da bodo šli dogodki,
ki se bodo tikali nas, svojo pot, brez vsakega napora z naše strani,
da jih okrenemo na tak način, da bodo zavarovani tudi naši intere-
si. Mi se ne moremo odločiti od Evrope, razven če se svet razpoči
na pol. Edino vprašanje je, če bomo skušali skrbeti za same sebe s
tem, da pospešujemo ota gibanja v Evropi, ki bodo koristna za nas
in ki bodo istočasno koristna tudi za Evropo.

Brez dvoma je na tisoče in tisoče Poljakov in Avstrijev umrlo
na boleznih, ki so bile posledica slabega prehranjevanja in brez dvo-
ma je več tisoč Armencev dejansko poginilo od glada v času, ko se
je to predloga zadrževalo v poslanski zbornici. Nadaljnji tisoči pa
bodo lahko rešeni, če se senat hitro loti dela ter pospeši sprejem te
predloge, ki zagotavlja lačni Evropi ameriško pšenico.

Šlezvik.

Drugi pas za ljudsko glasovanje v Šlezvikju je glasoval za Nem-
čijo v skoro istem razmerju, kot je glasoval prvi pas za Dansko, —
namreč v razmerju treh glasov proti enemu. Mogoče je res, da je
bilo zaznamovati nekaj nerednosti od strani Nemcev kot trdijo Dan-
ci, a te nerednosti bi sploh ne prišle v poštev v tem glasovanju, ki
je bilo tako očitno enostransko. Tri občine so baje glasovale za
Dansko ter je mogoče, da bo mednarodna komisija smatrala za pri-
merno prikloniti eno ali dve teh občin Dansk, a gotovo je, da bo
skoro celi drugi pas, če ne popolnoma celi ostal nemški. Velika en-
na v tem boju je bilo seveda pristanišče Flensburg. Vrjetno je, da
je bila pretežna večina prebivalstva tega mesta nekoč danska, a se-
danje glasovanje, — približno 27.000 proti 9000, — kaže, da ni v
mestu dosti ljudi, ki bi bili danskega mišljenja. Brez dvoma so Dan-
ci zelo razočarani vsprito izgube Flensburga, vendar pa so vedno
spoznavali, da bi bila neumnost, če bi skušali držati ozemlje, kjer je
večina prebivalstva nemškega prepričanja. Dobili so one, ki hoteli
biti danski in s tem se bodo najbrž zadovoljili.

"Liberalci" v Angliji in Ameriki bodo brez dvoma doživeli ne-
nadno oživiljenje vero v princip samodoločbe, katerega so tako tr-
dovratno zavracali v slučaju okrajev, ki niso hoteli biti nemški.
Princip deluje v obeh smereh in če bi bili Nemci kakega drugega
plemena kot nemškega, bi imel ta dokaz pravčnosti učinkovanja
tega principa kak učinek na nemško razpoloženje. Nemci v Šlezvik-
ju pa so ostali Nemci. Da napravijo volilni dan bolj živahni, so
utopili načelnika mednarodne policije, ki kontrolira okraj. Svojo
umago v Flensburgu pa so proslavili s tem, da so razbili vrste neke-
ga danskega lista. Malo prezgodaj je upati, da se bodo sprijaznili z
izgubo prvega plebiscinjskega pasu vsled svoje zmage.

Knjige, v kateri pripoveduje prejšnji kronprince o svoji sovde-
ležbi v svetovni vojni, gotovo ni bilo treba dolgo časa pisati.

Težko vprašanje: — Ali bo predsednik poznal svoj kabinet, ko
se bo slednji zopet sestel?

Oženjen človek je ponavadi žalosten radi samega sebe, če je
njegova žena bolna.

Znanstveniki napa pravijo, da bi se morali ljudje poročiti ved-
no s takimi, ki so povsem nasprotnega značaja. Raditega se boče
tudi toliko ljudi poročiti z denarjem.

Potem, ko je pokopal svojo bojno sekirico, bo politik skoro v
vsakem slučaju izpodkopal veliko sekirico.

Dopis

New York, N. Y.

Slovensko pevsko in dramati-
čno društvo "Domovina" je pri-
vabilo na srednjo nedeljo obilo
svojih prijateljev k gledališki
predstavi "Krivoprišežnik". Naj-
prej je naša "Domovina" pod
vodstvom pevovodje Mr. J. Kon-
čana pokazala svojo izurjenost v
narodnem petju. Ves zbor je pre-
cizno in navdušeno zapel P. H.
Sattnerjevo skladbo "Naša pe-
sen", nato so pa Miss Josie Pav-
lič, Miss Albina Hribar in Miss
Katy Pavlič tako ljubkomo za-
pele A. Foersterjevo skladbo
"Zalost", da so jih navzoči po-
slušali z napeto pozornostjo in ti-
hoto. Zdelo se je, da so zvoki
krasne melodije povedli s seboj
vseh srca in duše.

Času primerna igra "Krivopri-
šežnik" je uspela v vsakem oziru
izvrstno. Igralec, naši stari znanci
na odru, Mr. Maček, Mr. Dolar,
Mr. Pavlič, Mr. Jerman, Miss Jo-
sie Pavlič, Miss Anna Hribar,
Miss Mary Weith in Miss Albina
Hribar so imeli glavne vloge in
so jih rešili mojstrsko. Manjšje

uloge je pa mladi naraščaj, iz ka-
tere se bodo razvile krepke mo-
či, izvedel z vso zadovoljnostjo.
Čast režiserja Mr. Končanu in
br. Akurziju. Dosegla sta lep
uspeh pri tako malih vajah. Sce-
nerija igre je bila posebno mična,
bilo je pri treh dejanjih 7 slik, za
kar vsa čast zaslužnemu Mr. M.
Čaganu.

Kot posebnost tega večera je
bilo predavanje novodoselega br.
Akurzija Somrak o lastnih doživ-
ljah v bitki s Italijani ob Soči.
Bilo je sicer kratko, a jako po-
ljudno in zanimivo, osoljeno s
pristnimi dvotipi. Kdor posluša
tako predavanje, si nehoti misli,
da se vse to vrši pred njegovimi
očmi; kajti vse drugo je brati po-
pis vojne in vse drugo poslušati
gladko popisovanje njega, ki je
to sam doživel. Ker bi se mnogi
želeli slišati nadaljevanje o bitki
pri Soči in drugih zanimivostih,
bosta imela predavanje v cerkve-
ni dvorani na Četno nedeljo po-
poldne br. Akurzij Somrak in p.
Kornelij Petrič.

Poročevalec.

Izvanredni čini tajne službe.

**ZASAČENJE MADAME VICTORICE, NEMŠKE ŠPIJONKE, JE
PREDSTAVJALO NARAVNOST ČUDOVITO DELO, KI BI VZBU-
DIL ZAVIST SHERLOCK HOLMESA. — DETEKTIVI NISO
POZNALI IMENA ALI OPISA ŽENŠKE TER TUDI NISO VEDE-
LI, KJE SE MUČI.**

Poroča Fred C. Kelly.

(Kaneec.)

Važno dejstvo, katero je spo-
ročila nakupovalka, je bilo, da je
imela madama Victorica služabni-
co in tovarišico po imenu Marga-
reta Sullivan. Pričelo se je na-
daljnje iskanje in sicer žensk, ki
so nosile ime Sullivan. Iskanje v
tem pa je bilo olajšano vsled iz-
povedi priče, da prihaja ta Mar-
gareta Sullivan iz Brooklyna.

Njeno bivališče je bilo ugotov-
ljeno kot v neki boarding hiši na
Bainbridge St. v Brooklynu. V
namenu, da se izogne vsakemu su-
mu, je bilo sklenjeno ne vprašati
tako za Miss Sullivan, temveč
poslati neko uslužbenko tajne služ-
be s paketom ter naročilom, da
sme ta paket izročiti le Miss Sul-
livan sami. Ta pot je bila olajša-
na vsled tega, ker je smatrala
ženska, ki je odprla vrata dotič-
ne hiše, obiskovalko za neko de-
kleco po imenu Julija, katero so
očividno pričakovali iz nekega
znanjega mesta.

— Ali ste vi Julija? — je vpra-
šala dotična ženska.

— Da, jaz sem Julija. — je od-
vrnila vladna uslužbenka. — in
kje je Margaret?

Izvedela je, da stanuje Marga-
reta v hotelu Nassau v Long
Beach, L. I.

Bilo je takrat pozno zvečer ter
ni vozil noben vlak na Long
Beach do šeste ure zjutraj. Ali
naj odidejo vladni agenti v Long
Beach takoj, čakajo na vlak ob
šestih ali pa odpočujejo ob bolj
primerni uri, recimo ob osmih ali
devetih zjutraj? Sklenili so poča-
kati na prvi vlak zjutraj, kajti
na istem vlaknu se je nahajala že-
nska iz boarding hiše v Brooklynu,
ki je hotela posvariti Miss Sul-
livan pred skrivnostno obiskoval-
ko, ki je izjavila, da je "Julija".

Pozneje je namreč prišla res-
nična Julija in to je prepričalo
prijateljce Miss Sullivan v board-
ing hiši, da je bila prejšnja obis-
kavalica ženska, kateri se je boljše
izogniti. Na tak način bi se lahko
izjavila vsa prizadevanja vlad-
nih detektivov.

Miss Sullivan je bila v hotelu s
svojo delodajalko, Mme. Victori-
ca ali kot se je imenovala Mme.
De Vussiere.

De Victorica je bila takoj are-
tirana kot nemška agentinja in
Miss Sullivan je bila pridržana
kot materialna priča.

Ko je bila De Victorica areti-
rana, so našli v njeni posesti na-
tačene podatke, kje je stanovala
odkar je prišla v Združene drža-
ve. Bivala je najprvo v hotelu

Knickerbocker in nato v Wal-
dorf. Potem ko je bivala v zad-
njem hotelu dva tedna, je naci-
krat izpremenila svoje ime ter se
nastanila v neki apartman hiši
na zapadni 69. cesti. Na tem sta-

novanju je morala dati reference
predno je dobila stanovanje ter
navedla ime neke nemške bančne
tvrdke. Njeno razmerje s to ban-
ko se je nadalje preiskalo ter se
je razvilo v važen člen v verigi
dokazov, da je nemška špijanka.

Po aretaciji Victorice je bila
naslednja stvar, da se jo "zlo-
ni", — to je, da se dobi od nje
polno priznanje glede njene de-
latnosti v Združenih državah. —
Sprva je vztrajala kaj premete-
no izro ter se delala skrajno pre-
senečeno ter obenem globoko raz-
jarkeno, kako se jo more dolžiti
take neumnosti, da je nemška
špijanka.

Charles F. De Woody, ki je bil
tedaj načelnik newyorškega ura-
da Justičnega departamenta ter
eden najbolj premetenih mož na
svetu pri takih zaslišavanjih, je
prišel obdelovati de Victorico z
vprašanji. Izvedelo se je v enem
izmed hotelov, v katerih je stano-
vala, da je bila pred par tedni
začasno v zadregi radi denarja.

Njene bančne knjižnice pa so po-
kazale, da je prišla nenadno v po-
sede vsega denarja, ki ga je po-
trebovala. Njeni računi v različ-
nih hotelih so kazali, da je bila
dobro založena z denarjem. Mr.
De Woody jo je vprašal, odkod je
prišel ves ta denar. Ona pa ni bi-
la v stanu dati definitivnega po-
jasnila glede tega ter so bili vsled
tega njeni odgovori splošni in ne-
prepričevalni.

De Victorica je morala kmalu
izvedeti, da je v teh modernih če-
slih preveč različnih poti, da se u-
veljavi izjave tega ali onega kot
laži in da ni mogoče uspešno iz-
postavljati se ognju križnega za-
slišanja premetenega izpraševal-
ca. Vse, kar je rekla, je bilo mo-
goče ugotoviti. Če je izjavila na-
primer, da je dobila del svojega
denarja iz delnice Lackawanna
Steel Company ali kake druge
družbe v Združenih državah ali
v inozemstvu, je bilo povsem lah-
ko ugotoviti, če v resnici lastuje
take delnice in lahko se jo je tu-
di vprašalo, kje ima spravljene
dotične delnice. Če je imela bon-
de, bi njeni dohodki prihajali iz
vnovčenja kuponov, kadar bi sled-
nji zapadli. Kje so bili ti bondi?

Če so bili v kaki varnostni omari
v inozemstvu, bi ne mogla dobiti
kuponov ter bi ne imela dohod-
kov. Če pa bi bili v kaki banki v
Združenih državah, bi bila lahka
svar spremljati jo v to banko ter
videti, kaj ima spravljene tam.

De Victorica je najprvo pove-
dala eno povest in nato drugo. De
Woody se je delal kot da ji vrja-
re, potem ko je bila "požgala za
seboj vse mostove". Ko je namreč
mislila, da se veruje v njeno po-
vest, je postala bolj zaupna ter
navedla veliko več posameznosti,

Peter Zgaga

Ženske in knjige.

Ali je med ženskami in knji-
gami kakšna podobnost? Če je kakšna
podobnost, bom skušal tempotem
dognati.

Knjiga je vezana, da se ne iz-
gubi. Tudi ženska mora zloves-
tesno privezati nase, drugače ne
kmalo pokaže fige in gre k vra-
gu. —

Knjigo je treba imeti na var-
nem. Takisto je z žensko. Če jo
imate enkrat, jo zaprite z deveti-
na ključavnicami.

Knjiga vzbuja veliko zaniman-
je, posebno če je cela, neprere-
zana. Ista stvar je z žensko.

Pri obeh je naslovna stran naj-
bolj vabljiva.

Pri knjigah je naslov, pri že-
nskah pa obraz.

Obe ljubita predgovore.

Knjiga ima dobre in slabe strani.
Tudi ženska ni brez njih.

Nobena knjiga ni brez napake.
Nobena ženska ni brez nje.

Knjige imajo tiskovne napake,
ženske pa napake druge vrste.

Knjiga zanima človeka le od
začetka. Podobno je z žensko.

V knjigah so mesta, katera mora
človek preskočiti. Tudi pri že-
nskah so.

Ko človek prečita knjigo, jo po-
navadi vrže na stran. Ko se mož
ki ženske naveliča, tima zanj no-
bene mikavnosti več.

Pri obeh se gleda na starost.
Čimnovejša je knjiga, tem rajše
posezajo ljudje po nji. Enako je
pri ženski. Nikdar noče biti stara.

Knjiga si zna v tem ssslučaju po-
magati. Pri marsikateri knjigi je
namreč na naslovni strani natis-
njeno: "Izdana v tem letu"

Sempatam se tudi ženske dobe,
ki ostanejo leta in leta pri svojem
petindvajsetem letu.

Obe postaneja z leti cenejši.

Obe staneta veliko denarja.

Knjige so velike in male, debe-
le in drobne. Človek si izbere o-
no, ki mu ugaja.

Ali ni pri ženski ravno tako?

Veliko knjig izide pod napač-
nim imenom. Oh, koliko žensk se
postavlja z imeni Mary, Agnes,
Ula itd., dočim so bile v starem
kraju čisto navadne Maričke,
Nežke in Urške.

Knjige ljudje komentirajo, ali
pa delajo iz njih izvečke.

No, in kako je z ženskami?

Obe predstavljajo ljudje iz ene-
ga jezika na drugi jezik.

Niti ženske in niti knjige ne
sme človek posoditi, kajti v takem
slučaju je nikdar ne dobi brez
madeža nazaj.

V znamenju reda

V kraljevini Srbov, Hrvatov
in Slovencev so sledeči redi in de-
koracije: red earja Lazarja, kate-
rega sme nositi samo kralj; red
Karadžordževe zvezde, ki ima štiri
razrede: veliki križec, oficirski
križec, komanderski križec in vi-
teški križec; red belega orla; red
svetega Save; zlata hrabrostna
medajla; srebrna medajla; voja-
ška medajla; zlata medajla in sre-
brna medajla za zaslug.

Veliko redov, kaj ne, pa kljub
temu ni v Jugoslaviji nobenega
reda. —

Soproga Čali Čaplina je vložila
tožbo za ločitev zakona.

Najbrže je Čali tudi doma tako
nesrečno neumen kot je v kinema-
tografu.

S pomočjo tuje neumnosti je
človek veliko bolj pameten kot
pa s pomočjo svojega lastnega
razuma.

Amerika je dospela do viška:
postala je dežela brezmejnih ne-
mogočnosti.

Edino, v kar lahko še človek
veruje, so čudeži. Samo škoda, da
ljudje ne verujejo več vanje.

Čas, v katerem so imeli ljudje
zajez vzroka, da se iz sramu skr-
vali drug pred drugim, je rodil
boljševizem.

katero je pozneje De Woody po-
rabil, da je označil celo njeno po-
vest kot lažnjivo.

Ko so jo spravili v kot v zade-
vi naloženega denarja, je rekla,
da se nahaja v Nemčiji, kajti mi-
slila je, da bo težkoča stopiti v

Jugoslovanska

Katol. Jednosta

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY. MINN.

Glavni Uradniki.

Predsednik: MIHAEL ROVANSKEF,
Box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsed: LOUIS BALANT, Box
100, Pear Avenue, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely,
Minnesota.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely,
Minnesota.
Blagajnik neplačanih smrtnin: LOU-
IS COSTELLO, Salida, Colo.

Vrhovni Zdravnik.

Dr. JOS. V. GRAHEK, 343 E. Ohio
Street, N. S., Pittsburgh, Pa.
Nadorniki.
JOHN GOUZE, Ely, Minnesota.
ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue M,
So. Chicago, Ill.
IVAN VARGA, 5126 Natrona Alley,
Pittsburgh, Pa.

Poročniki.

GREGOR J. PORENTA, Box 116, Bl.
Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Box 480,
Ely, Minnesota.
JOHN RUPNIK, S. R. Box 24, Export,
Pa.

Pravni Odbor.

JOHN PLAUTZ Jr., 432-7th Ave., Ca-
lumbet, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth,
Minnesota.
MATT. POGORELC, 7 W. Madison St.,
Chicago, Ill.

Zdravstveni Odbor.

RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair
Avenue, Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC, 4504 Washington
St., Denver, Colo.
Jednotno glasilo: "GLAS NARODA"

Vse stvari tikače se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljate naj
se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predse-
dnika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in sploh vsa zdrav-
niška spravevala se naj pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednosta se priporoča vsem Jugoslovonom za
obilen pristop. Jednosta posluje po "National Fraternal Congress" lističu. V
blagajni ima okrog \$300.000. (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, od-
škodnin, in posmrtnin je izplačala že nad poldruzi milijon dolarjev. Jednosta
šteje okrog 8 tisoč rednih članov (ve) in okrog 3 tisoč otrok v Mladinskem
oddelku. Društva Jednote se nahajajo po raznih slovenskih nasebinah.
Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Kdor želi postati član
naj se zgleda pri tajniku bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitev novih društev
se pa obrnite na glavnega tajnika. Novo društvo se lahko vsanovi z 8 člani
ali članicami.

Razne vesti.

Ribarstvo na Kitajskem

Je dosti napredovala kot pri nas
v Evropi, in zato tam ni trda za
ribe in so poceni. Zlasti pokrajina
Kiangsi je sloveča v tem oziru,
škoda samo, da je tako daleč od
nas. V Kiangsi pride v začetku
vsake vigradi mnogo trgovcev iz
provinc Kuang-tun, ki na dvoko-
lesnih vozičkih pripeljejo na trg
ribje ikre ali ribje seme. To vam
je na oči rumenkasta šlezovina, v
kateri nič-nič živega videti s pro-
stim očesom. Za nekoliko soper
(krajcarjev) kupiš teh ribjih
iker, ki zadostuje, da nasadiš ve-
lik ribnik. Že čez nekaj dni se pri-
kaže brezštevilno ribe, katerim se
množe drobno sesekana trava. Od
dne do dne mora biti te piče več.
Izbije jako hitro rastejo in me-
see dni so že dosti velike, tako
da jih morajo hraniti zjutraj in
zvečer. Ribe piče takorekoč žrejo
in po petnajstih dneh tehtajo po
dva do tri funte. To so neki naj-
okusnejše ribe, kakor trdijo mi-
sijonarska poročila, iz katerih
smo te vrstice posneli.

Turska anekdota o modrem sod-
niku.

Turški ribiči so bili na lovu. Ko
so se vračali domov, je eden iz-
med njih opazil, da mu je nekdo
izmed njih ukradel mrežo. Nihče
ni hotel priznati tatvine. Tedaj je
dal sodnik vsakemu eno granato-
vo vejico na dom. Večje so bile
vse enake velikosti in sodnik je
pripomnil, da bo zrastle ona, ka-
tero ima tat. Naslednji dan so zo-
pet prišli vsi s svojimi vejicami.
a glej, sodnik je precej proglasil
najmlajšega ribiča za tatu. Tat je
priznal dejanje. Izdala ga je pri-
rezana vejica, ko jo je prirezal,
meneč, da bo zrastle.

Parnik

Susquehanna

(prejšnji nemški parnik)

odpluje v Trst, dne

31. marca

S tem parnikom zamorjo po-
tovati vsi Slovenci, ki spa-
dajo sedaj pod Italijo ali pa
Jugoslavijo.

Vožnja do Trsta — \$100.
Vožnja do Ljubljane — \$102.
Vožnja do Zagreba — \$104.50

Vojna taksa za vsakega od-
sarega potnika je \$5.

Kdor želi s tem parnikom po-
tovati, naj pride 4 dni pred
odhodom parnika na naš na-
slov, da zamore pravočasno
preskrbeti potne liste.

Tvrtka Frank Sakser
82 Cortlandt St., New York

CORS

Ave, morituri te salutant!

V dunajski "Arbeiter-Zeitung" dokler jih kaka granata ne raz-
čita naslednjo presenetljivo
sliko iz vojne:

Ko so sedeli armadni vodite-
li, poraženega nemškega naroda
za mizo ter, ropotajoč z rokami
po mizi, govorili o miru, katerega
niso hoteli imeti potom Wilsona,
temveč potom zmage Ludendorfa,
ko so priganjali armade dva-
najstih milijonov govorili o "svo-
jih" časti, "svoji" vesti in "svo-
jih" skrbih, tedaj so vstale v na-
jih glavah slike, katerih generali
niso videli in o katerih se ne go-
vori, če ni človek primoran. Da-
nes pa moramo ter posvečamo lju-
bimcem vojnih hujškovcev enega
izmed tisočih spominov.

Ludendorff je govoril o Verdun-
u. Dajmo vsled tega pripovedo-
vati o Verdunu, o brezduhni smrti
in utrdbi Vaux.

Julij 1916! Od daleč je čuti
moč in dan rjovenje kanonov. Od
ranega jutra naprej korakamo v
strašni vročini. Na desni in levi
robajo deželno cesto ozuljeni in
oslabljeni infanteristi. Sprejdi
jaha bataljonski poveljnik ter
proklinja "stiskalce". Se enkrat
je dal vstati štiri kompanije.
Nagovor!... Žalibog je fort Ta-
vannes, katerega bi morali nasko-
čiti, že padel. Sovražnik o pa
vedno sedi na Souville. Potem bo-
mo vzeli tega. Ni polovičnega.
Bolni pojdejo z nami in če bi jih
moral priveszati na vozove ter vle-
či naprej...

Sprejdi smo, v Fumini zaseki.
Preživeli so le še ostanki prejšnjih
kompanij. Ostali zavidanja vred-
ni, leže mrtvi ob poti, ki vodi od
višine 110 do prve utrdbe forta
Vaux. Skozi gozd smo tekli, kajti
Francoski, ki so še vedno sedeli na
Tavannes, so ga obstreljevali z
najtežjimi izstrelki. Med skalami
je izsekana majhna steza, da je
tlakovana s človeškimi telesi. Kot
ob korenine se zaveda človek ob
strohnele noge in roke. Gozda je
konec. Nato po obronku navzdol.
V dolino smrti. Za trenotek si od-
dahnejo ter čakamo, da bo prišel
prednji mož skozi. Bum... bum...
bum... Granate s plinom. Na-
vzdol! Kamorkoli sega oklo, nobe-
nega drevesa ali grma. Celo skale
so od granat zdrobljene v fin pe-
sek, v kamerega se udara noža. Po-
vsod eunje ljudi. Noga, voščen-
romena roka. Glave, katerim manj-
ka telesa, so raztresene kot repa
na polju, na katero je pozabil
kmet pri nakladanju. Tukaj moli
posušena in ognita roka iz zem-
lje, s kazalcem kot dvignjenim za
prigoto proti nebu. Razklano te-
lo, iz katerega vise reza, preko
katerih je razprostrla jata lačnih
muh eno tanečico. Poleg tega zo-
pet odsekane glave, ki opazujejo
delo mrtvega. Glava s črno polno
brado, na levo od nje glava ma-
ladenica z modrimi očmi, ostekle-
limi, ter na desno glava s krivim
nosom. Med temi pa pokajo, žvi-
gajo in tulijo granate. Prednji
mož se je izpodtaknil nad mrtvo
nogo, ki je ticala kot palica v si-
rokem komisijskem čevlju. Padli je
zakričal. Ali je ranjen? Preko
njega, naprej! Bum, bum, bum...
Bliska se in treska, poka in sopi-
ha. Oči stopajo iz jamic, sapa po-
haja v strupenem ozračju. Na-
vzdol! Stoj! Ribnik ovira korake.
Vaux ribnik. Gorska stena na na-
sprotnem bregu varuje pred drob-
ni granat in krogla mi strojnice.
Nekoč je morala biti tukaj ljubka
dolina. Potoček, ki je tekkel po
njej ter gnil min. Kjer se je za-
sekla iztekala v Woevre dolino, je
stala vas Vaux. Niti ene opeke ni
ostalo, vse zdrobljeno v prih. Gra-
natna luknja poleg granatne luk-
nje. Nobene bilke, kamorkoli sega
oko: le mrtvi, mrtvi in mrtvi. 42.
in 21. polk sta potok izpremenila
v mlakužo. Noben most ne vodi
preko. Od trenutka do trenutka
pljuskne voda kvišku. Udarci
granat. Po vsakem strelu skoči po
en vojak preko. Pri vsakem ko-
raku čuti človek lepljivo blato, ki
noče pustiti noge.

Kdor je srečno prišel na na-
sprotno stran, se vrže na smrt iz-
mučen na tla. Kogar je spotoma
zadel drobce granate, utone brez
pomoči. Na drugi strani stoje no-
sileci vode ter zajemajo iz mlaku-
že, koje voda je pomešana s krv-
jo, kosi mesa, lasmi, kostmi ter
blatom. Vsakikrat, kadar udari
granata v mlakužo, se dvigne na
duceate črnih človeških glav, ki vi-
diijo za trenutek zopet solnce ter
se zopet potopa in padaje nazaj.

Pet minut pozneje je prišel no-
silec zastave nazaj:
— Vsi štirje mrtvi...
Vode, vode! Zdravnik se je raz-
jezil in ranjeni so kričali ter sto-
kali, dokler niso utihnili v neza-
vesti. Na klopi je sedel narednik,
s strelom v glavi, poleg ranjenega
črne. Narednik je skočil pokonci
in iz strahu tudi črne. Presun-
ljivo je zakričal narednik: — Hu-
ra, hura! — zopet sedel ter pričel
sredi umirajočih, mrtvih in živih.
sredi blaznosti in duha po krvi
peti na glas in trdno: — Heil dir
im Siegeskranz!
Planili smo ven, neobvezani
ven iz pekla, ven iz blaznosti,
proč od smrti, preko smrti, skozi
smrt, ven, na pristo in v življe-
nje...

Res, zakaj stoji ta petorica, kot
da si nekaj pripoveduje? Mrtvi
so, ki so padli drug proti drugemu
in ki se opirajo sedaj tako, da ne
morejo pasti. Praveči stoječ!
Škoda za novo monturo! V kro-
gu krog mrtvih! Proketo! Tu
visi nekdo s svojo turnistro na
telefonski žici ter kriči na pomoč...
V krogu krog njega! Nikdo nima
časa pomagati mu, kajti vsaka se-
kunda je življenje.
Ležimo na desnem obronku. Ze-
tri dni. Vsaka ura nas stane mrt-
ve in ranjene. Vsako jutro in
vsak večer čujemo, kako drve no-
sileci jedi za tekmo s smrtjo. Se-
kunde dolgih noči merimo po kri-
čanju ranjenih. Ostri kriki in za-
tegnjeno tuljenje. Visoki glasovi
dečkov ter globok bas moških in
med temi bobnanje topov ter pra-
sketanje strojnic. Masimo si ušesa
ter se opijamo z žganjem, če ne
priti spanec. Poleg mene moli ne-
kdo po cele ure: — Angelj Gospo-
dov je prišel k Mariji...
Vsako jutro leže mrtvi in ran-
jeni kot posejani. Do večera so
pokopani in raztrgani od granat.
Zemlja pljuje iz sebe mrtve, jih
zopet pokrije ter se zoga z njimi,
dokler ne ostane ničesar več.

Tam v I-zakupu forta Vaux se
nahaja orvezna postaja. Zastava
Rdečega Kriza varuje mesto pred
zavestnim obstreljevanjem. Pot
do postaje je za ranjene pot na
Golgoti. Po kolenih se plazijo na-
vzgor. Številni izkrevne spotoma,
kile, s poveseno glavo. Številne
zadane malo pred rešilnimi vrati
strel usmiljenja. Živi stekajo med
mrtvimi. Drugi so bili pokošeni
v teku. Pred kamenitimi vrati
obvezovalne postaje gori nepre-
stano grmada, noč in dan. Od ča-
sa do časa stopita ven dva stari-
teja, prisluškujeta ter primesta
nato hitro zamarega za noge in ro-
ke... ena, dve, tri... in mrtvi
zleti v ogenj. Človek vidi, kako
zgori obleka, kako se truplo na-
pne do debelosti soda ter kako se
razpoči in izpremeni v oglje. Dan
za dnem pa smrad jemlje ves tek
za jed.

Le še majhna kopica je ostala
od cele kompanije. Pomoči so pri-
šle mlade, sveže čete. Zjutraj so
ležali čisto mladi dečki ob poti.
Strah in bolečina sta posrjala njih
obraz. Zjutraj naskok! Na pred-
večer nas je pet ticalo v neki luk-
nji. Neki oženjen podčastnik je
ležal pred nami ter nas prosil:
— Ustrelite mi vendar kroglo
skozi nogo! Moja uboga žena...
Po naskoku. Podčastnik je mrt-
ev. Z ranjenimi in jetniki, s črni-
ci in Francoski smo planili proti
obvezovalni postaji. Preko mrt-
vih, preko človeških teles smo
skakali kot po gumi. Skozi vrta-
sta postaje je tekla kri.
Notri! Sveče so le slabo raz-
svetljevale prostore. V ozadju
zdravnik, opravljen kot mesar.
Dva pomočnika sta podpirala lu-
ngo zgornje telo, skozi katero je
šla žaga. Ob steni šest ali sedem
predalov, drug preko drugega.
Težko ranjeni s streli v trebuhih.
— Gospod doktor, kdaj pridem
na vrsto?
— Gospod doktor, jaz pridem
prvi. Že štiri dni ležim, — je rekel
drugi.
— Vode, tovariši, vode... Po-
magajte vendar, otroci moji...
Mati, mati... Ubijte me...
In zopet so odnesli enega na
grmado. Trije ranjeni so bili ob-
vezani ter bi morali proč. Dva sa-
nitejeja sta položila drog na rame-
na in na tem je visela vreča s tež-
ko ranjenim. Spodaj je kapala kri
svetlo platno. Tretji sanitejeja je
vzel zastavo Rdečega Kriza in šel
naprej.
— Veliko sreče! — je rekel
zdravnik.

Izpred ljubljanskega so- dišča.

Tihotapstvo živine.

Tihotapstvo z živino je dobilo
v zadnjem času obsežne dimenzi-
je. Iz tihotaplja se živina na vseh
krajih demarkacijske črte; osobi-
no na takih točkah, ki so zelo o-
samljene in oddaljene od glavnih
prometnih žil, iz tihotaplja pa se
živina tudi na podlagi pravih
izvoznih dokumentov, ker tihota-
peli zlorablajo olajšave glede
izvoza primorskim beguncem. Za
tihotapstvo zelo ugoden teren pa
tvorijo zlasti gozdovi okoli Javor-
nika in Snežnika. Cerkniška in
loška dolina sta najpripravniji.
Nekateri kraji že običajno znatno
pomanjkanje mesa, kajti tihota-
peli navajajo pri kmetih cene ži-
vini v gorastih višinih, ker oni
že vlove svoj veliki dobiček pri
diferencah med liri in krono.

Centralni urad zoper veržnike in
tihotapee se je lotil z vso eno-
gostjo in marljivojstjo akcije, s ka-
tero bi se naj udušilo tihotapstvo.
Obučena kazen je zadela že ve-
letihotapca Evgenia Rejo, ki je bil
te dni obsojen na šest mesecev
zapora in 20.000 kron globe. Zado-
bne dni, dne 11. febr. pa se je po-
srečilo kolodvorski policijski eks-
pozituri zaslediti večjo tihotapsko
bando. Tihotapei so po večini iz
nekaj obmejnega kraja Stever-
jena na solnčnih goriskih Brdih.
Je izza mirnih časov pod nekda-
njo Avstrijo je slovesa vasica Ste-
verjan po svojih prebrisanih tihota-
pcah, ki so imeli večne beje in
pravde z avstrijskimi oblastmi. Tu
d' sedaj so prebivalci te vasice
prebrisani tihotapei, ki znajo vpo-
rabljati pri svojem poslu razne
trike in uveljaviti v njih prakti-
čno korist razne izvozne olajša-
ve, ki jih dovoljujejo naše obla-
sti primorskim beguncem pri njih
povratku v domovino. Finzirajo
"begunec". Italijanski civilni ko-
misar jim brez vsakega pridržka
izdaja uradna potrdila, da ni no-
benega "zadržka za priselitev v
Stevevan, ker so domovi že po-
pravljeni". Italijanski komiser do-
bro ve, da tihotapei že nad eno
leto bivajo na svojih domovih, da
imajo živino, kljub temu jim iz-
daja ta potrdila, da zamorejo po-
tem na podlagi potrdil jugoslo-
vanskih zupanov pridobiti tudi
zadavna izvozna dovoljenja. Tako
je izdal italijanski komisar bra-
tu Ivanu in Antonu Štekar, Iva-
nu in Antonu Klančiču tako po-
trdilo. Tudi so dobili od župan-
stva v Črnučah potrdilo, da so
begunci in na to so dobili izvo-
no dovoljenje za 10 glav živine.
Policija je živino zaplenila. Cen-
tralni urad pa jih je obsodil:
Ivana in Antona Štekarja ter An-
tona Klančiča na dva meseca za-
pora in 6000 K globe, Ivana Klan-
čiča pa na dva meseca zapora in
5000 K globe.

Obenem se je proglasila živina
za zaplenjeno.
Organizator tihotapske družbe
je Karol Kumar, Gorican, ki bi-
va že od leta 1915 v Ljubljani in se
bavi s trgovino zelenjave na
debelo. S pomočjo bratov Silve-
stra in Stefana Možina, tudi Ste-
verjanca, so na sličen način in
brezplačno skušali izpeljati v za-
sedeno ozemlje en vagon blaga
ter živino. Dne 13. febr. so bili pri
centralnem uradu obsojeni: Karol
Kumar na 4 meseca zapora in 20
tisoč kron globe, Silvester Mo-
žina pa na dva meseca in 6000 K

Dragocena Tonika.

Dolžnosti, ki jih ima opravljati želodec in ves prebavni
sistem, so večkrat težke ter puščajo telesne dele v oslabe-
lem položaju. Trpeči hrepeni po toniki, po zdravilu, ki bi
ga ne le oživilo, pač pa tudi ohranilo njegove prebavne
organe, delujoče soglasno z naravnimi postavami. Če se
ga je uporabljalo dovolj zgodaj, je bil v takih slučajih ja-
ko pripraven.

SEVERA'S ESORKA

(prej znan pod imenom Severov Želodni Grenček) ki je
izboren želodni mirilec dobra odvajalna tonika, katere pri-
poročajo za oslabele, stare in okrevajoče ljudi. Njegove
zdravilne sestavine ga napravljajo kot zaupno zdravilo
pri zdravljenju zaprtja, neprebrave, dispepsije, izgube te-
ka ter splošne oslabelega stanja prebavnega sistema. Pos-
kušajte steklenico tega zdravila danes. Cena 75 in \$1.50,
davek 3 ali 6 centov. Prodajajo ga vsi lekarnarji.

W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa

Slovenske novice.

Milwaukee, Wis.

V zdravilišče v Wauwatosa se
je podala gđ. Marija Dobnik iz
West Allisa, katere se je lotila
morilka jetika. Upanje je, da bo
okrevala, ker se je bolezen šele
pričela.

Prve Slovenke iz Jugoslavije so
došle v Milwaukee nepričakovano
v petek 27. februarja. To je gđ.
Rozi Mervar, stara 22 let, in go-
spa Ana Safran. Rozi Mervar je
doma iz Gotne vasi pri Novem
mestu. Sedaj se nahaja pri bratu
Frank Mervarju; razen njega še
ima tukaj dve sestri, Luizo Kuš-
ljan in Marijo Rezel. Za potova-
nje sta rabili 17 dni, kajti od do-
ma sta odšli 10. februarja ter sta
se pripeljali s parnikom "La Sa-
voie". Za potne liste sta se morali
obrniti najprej na domače okraj-
no glavarstvo, nato sta si izposlo-
vali dovoljenje od ameriškega ge-
neralnega konzula v Beogradu, na
katerega sta se morali obrniti o-
sobno, ker se pisмено ne opravi
ničesar.

Milwaučani se še menda spomi-
njuje, da so nabirali rojake, ro-
dom iz Ljubnega, sklad. name-
njen za siromake v ljubenski ob-
čini. V ta namen so poslali v sta-
ro domovino ček za \$1250. Dne 2.
marcha je prejel g. Ferdinand Glo-
beck brzojav od Jožeta Ermenaca,
podomače Marjančnik iz Ljubne-
ga, da so poslani ček tamkaj pre-
jeli. Za ček bodo dobili izplačane-
ga okoli 150.000 kron, kar bo
precej zalogo siromakom.

Matija Galjan, Hrvat, ki je bil
svoj čas aretiran na West Allisu,
da je širil komunistično literatu-
ro, bo deportiran. Tozadevni pa-
pirji so dospeli v Milwaukee iz
Washingtona.

Vsekakor dolga tožba je ona,
katero je vložil rojak Jos. Tratnik
na First Ave. proti kontraktorju,
ki mu je zidal hišo ter pokvaril
klet, da jo je bila treba raztrgati
ter postaviti nov zid. Tožba je
tekla deset let. Pri prejšnjih je
Tratnik izgubil, toda končno je
tožil poroke, ki so garantirali za
kontraktorja. Ker so poroki uvi-
dali, da bodo izgubili, so se pora-
vnali s Tratnikom za \$1250 in dol-
goletno tožbo je enkrat konec.

La Salle, Ill.

Tukaj se je oženil rojak Jožef
Klemenčič, sin Jožeta Klemenčiča
iz Joliet. Vzel je neko nemško
dekle s Stajerskaja. On je v me-
stu Ottawa, Ill. že več mesecev.

Gilbert, Minn.

Po desetdnevni bolezni je umrl
rojake Matevž Troje na poslednjih
influence v bolnišnici na Eveleth.
Star je bil 65 let, rodom iz
semaške fare pri Kočevju. V sta-
rem kraju zapušča ženo in otroke,
tukaj pa sina in sorodnike Rom
v Greeney, Minn. Vse svoje moči
je porabil pri jeklarskem trustu,
da je revež na stare dni onemo-
gel. Mesto Gilbert mu je dalo delo
pometača. Pred dvema letoma je
izgubil eno oko. Bil je 23 let ame-
riški državljan ter poštenega zna-
čaja. Bil je član društva sv. Cirila

Preminele je rojakinja gosa
Marija Gognave, rojena Bobnar.
Stara je bila 49 let, doma iz Mir-
ne peči na Dolenskem. Tukaj
zapušča žalujočega soproga.

Ramah, Colo.

Tukaj je umrla gđ. Angela
Vidmar. Za njo žalujejo stariši,
pet bratov in dve sestri.

Brackenridge, Pa.

Preminele je rojak Janez Rolih,
star 44 let. Doma je bil iz vasi
Zarečje, fara Trnovo pri Ilirski
Bistrici na Notranjskem. V Ame-
riki je bival nad 10 let. Tukaj
zapušča tri brate in eno sestro.
V stari domovini pa dva otroka,
očeta, tri brate in dve sestri.

Duluth, Minn.

Ločitev zakona je dobil 30letni
Peter Vujnovič od svoje 24letne
žene Rosie. V prošnji za ločitev
je navedel Vujnovič, da mu je
žena večkrat pobegnila.

Aretirali so "Avstrijca" John
Baglama, potem ko se preiskal
njegovo stanovanje, v katerem so
našli 2 sode namočenih rozin, ga-
loni takozvane "white mule", ba-
kreni koel in posodo za hlajenje.
Aretiran je bil na obtožbo, da je
prodajal žganje. Sodnik je po-
stavil za njega \$200 varščine.

Ententa, Jugoslavija in Adrija.

Ugleden nemški diplomat objavlja v "Frankfurter Zeitung"
tehten članek o jadranskem vprašanju:

Če danes spor za posest vzhodne jadranske obale ne razburja
samo duhov v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, ampak povzroča tu-
di voditeljem entente v Parizu in Londonu težak glavobol, je vir
vsega zla londonski pakt iz aprila 1915, proslula zadolžnica, ki si jo
je Italija dala izstaviti kot plačilo za svoj vstop v svetovno vojno.
Kot pest na oko se je prilgel ta proizvod srednjeveške tajne diplo-
macije na sveto pravo malih narodov, na katerem se je frazeologi-
ja entente tako rada naslajala. Ker če se upošteva narodnostno na-
čelo, potem so Istra, veliki kos srednje Dalmacije, južnodalmatinska
mesta in cela skupina otokov, ki leži pred Dalmacijo in ki so jih
bladno vrgli novemu zavezniku v naročje, po naravni barvi svoje-
ga izraza čisto slovenski in čisto hrvaški in kvečjemu nalatno po-
suti s par italijanskimi pegami. Latinska sta v teh pasovih pretek-
lost in spomin, slovenska sedanost in bodočnost in pri najboljši
volji ni mogoče prikriti nobene višje "pravice" Italije do t. zv.
"altra sponda" kot je pravica, ki jo je imela Nemčija do baltičskih
pokrajin.

Londonska pogodba je pa nasprotovala tudi vsaki politični pred-
videvnosti, ker je le tedaj mogla pravilno učinkovati, če bi bila Av-
strija sicer premagana, a bi bila ostala živa. Ko se je drugače zgodi-
lo, so sicer Italijani ostali pri svoji pogodbi, a so se vgnezdili z ne-
ravno rahlo silo v Istriji in Dalmaciji toda tudi Jugoslavlani so se
poslužili narodnostnega načela in so zahtevali skoro vse ozemlje
vzhodno od Soče za svojo novo srbsko-hrvaško-slovensko državo.

Da se reši ta spor je v novembru 1919 Wilson, nepoznavajoč
svet, v vlogi razsodnika predlagal novo italijansko-jugoslovansko
mejo, ki sicer še vedno preceže s ostrim nožem jugoslovansko ozem-
lje, toda prisodi od istrskega poltoka sami tri četrtine Italiji. V o-
stalem bo po ameriškem načrtu cela Dalmacija pripadla Jugoslaviji.
Reka z ozirom in podoben tudi Zader bi bila nevtralizirana pod var-
stvom Lige narodov. Za Jugoslavlani ni bil ta Wilsonov močnik nič
kaj slasten, ker bi pač tudi tako prišli stotisoči njih rojakov pod
tuno dolo, toda Italiji na ljubo so ga ententini kuharji še bolj po-
kvarili. Clemenceaujev in Lloyd Georgejev predlog je od reške dr-
žavice pustil samo še internacionalizirano mesto in ponjuna Jugoslo-
vanom Sušak, zato je pa potisnil "za varstvo Trsta" Wilsonovo mej-
no črto dalje proti vzhodu. Jugoslavlani so potem v svojem proti-
predlogu podoben odklonili da se izpremeni Wilsonova črta v njih
škodo. Odgovor iz Pariza na ta v resnici pomirljiv posredovalni pre-
dlog je prišel kot strog ultimatum: Tekom štirih dni brezpogojno pri-
stanite na ententin predlog, sicer stopi v veljavo Londonska pogoda.
Vendar je bil odgovor belgirske vlade, četudi zavil v prijaz-
nost in nado na bodoč sporazum — odločen: Ne moremo! Tako sto-
je stvari danes.

Da si ententa prisvaja italijanske zahteve, ki sicer ne zadoščajo
zahtevam najglasnejših imperijalistov v Rimu, je razumljivo, ker
vrana vrani ne izkljuje očl v raven na ljubo. Poleg tega se je, kot se
dozdeva, posrečilo Nittiju, vstopiti Clemenceau-u v glavo prepoči-
nje, da so med Jugoslavlani pravi zavezniki entente, Srbi, nagajeni
k popustljivosti in da se samo Hrvači protijo rešitvi jadranskega
vprašanja, kakor ga žele London in Pariz, da pa ti ne zaslužijo po-
sodne pozornosti, ker so se do zadnjega borili za Avstro-Ogrsko. V
resnici pa so vsi Jugoslavlani, brez razlike plemen in strank edini,
ko zavračajo italijanske zahteve in vsem je skupno razočaranje nad
majnovjšim razvojem stvari, ki je toliko večje, ker so si od regen-
tovega potovanja v Pariz mnogo obljubljali in ker so tudi v zad-
njem času imeli Nittijevo stališče za bolj pomirljivo. Na zborovanjih
širok države in v časopisju vseh smeri se jasno izraza ne samo gnjev
proti Italiji, ampak tudi zlovoljnost nad entento. Posebno burno je
bil pozdravljen na nekem belgirskega protestnem zborovanju Ca-
brinovič, eden izmed sarajevskih zarotnikov, ko je izjavil: "D'An-
nunzio, Nitti, Lloyd George in drugi imperijalisti naj vedo, da smo
bili do danes z njimi, da bomo pa od danes naprej z vsakim, naj bo
to Scheidemann ali Lenin ali kdorkoli". Ni več osamljen glas, če za-
grebke "Novosti" izjavljajo, da se je zopet enkrat v svetovni zgodo-
vini pogazalo, da so gospodarski interesi močnejši od idej in če na-
čeljujejo: "Morda tudi ne streme več naši interesi, če jih globlje
in natančneje pojmujejo, proti zapadu; mogoče nas danes veže več
interesov z Avstrijo, Češko-slovaško in Nemčijo kot z zapadno Ev-
ropo, morda bi nam bolj koristilo, če bi preostanek našega žita, v
slučaju da ga imamo, dali Nemčiji in Avstriji, mesto Franciji, ka-
tere državniiki nam skupno z italijanskimi in angleškimi nastavlja-
jo nož na grlo".

Jugoslavlani ne opajo še na bajonete, ker država, odrezana od
ententnega dovoza, nikakor ni v stanu voditi vojne; vsa poro-
čila o mobilizaciji so izmišljotina. Upajo pa na Wilsona in Združene
države, ki vnovič izrecno ugovarjale rešitvi jadranskega vpra-
šanja, kot sta ga predlagale Francija in Anglija. Toda naj že ta na-
dava var ali ne, Jugoslovonom bo ostal v spominu na pijačo, ki jim
je toči "zavezniško prijateljstvo" zapadnih sil, za vedno na jeziku
gorjup pokus.

Chisholm, Minn.

Umrla je rojakinja Mrs. Mary
Muhic, stara 45 let. Pokojna je
bila doma iz Zelimlje pri Igu. Tu-
kaj zapušča žalujočega soproga,
enega sina in tri hčere ter eno
hčer omoženo Steblaj v Cleveland-
u, Ohio. Bila je članica društva
sv. Stefana št. 21 SHZ, katero ji
je predlilo dostojen pogreb na
tukajšnje katoliško pokopališče
Calvary. Da je bila pokojnica v
resnici priljubljena med tukaj-
šnjimi rojaki, je pokazal velika-
sten sprevod, ko so jo spremili k
zadnjemu počitku in mnogo ven-
cev ji je bilo položenih v zadnje
slovo. V miru naj počiva!

Cleveland, Ohio.

Ano Mihalek, rojeno Poznik, iz
dobro znane in napredne rodbine,
je obiskala tetka Štoklja in pu-
stila Kreško, zdravo hčerko Mi-
lenko Stanišlavo in sicer dne 29.
februarja tri minute pred polnoč-
jo, vsled česa bo dobila nagrado
v znesku \$12.50, to pa zato, ker
bo naša Milenka imela rojstni
dan samo vsako četrto leto. De-
ležne bodo še tri druge matere
enake nagrade. Skupna nagrada
bosta \$30.00 in ker so še štiri ma-
tere deležne, dobi vsaka \$12.50.
Družina stanuje na 1133 N. Nor-
wood Road.

Umrl je v sosednem Newburgu

Anton Zupančič, star 33 let. Po-
kojni je bil doma iz Brezovega,
ambruske fare. Bil je član dru-
štva sv. Alojzija. Bolehal je dalj
časa. Naj počiva v miru!

Pri Frank Krackerju sta se v
nedeljo večer 7. marca mudila dva
sv. Stedana št. 21 SHZ, katero ji
je predlilo dostojen pogreb na
tukajšnje katoliško pokopališče
Calvary. Da je bila pokojnica v
resnici priljubljena med tukaj-
šnjimi rojaki, je pokazal velika-
sten sprevod, ko so jo spremili k
zadnjemu počitku in mnogo ven-
cev ji je bilo položenih v zadnje
slovo. V miru naj počiva!

Umrl je v sosednem Newburgu
Anton Zupančič, star 33 let. Po-
kojni je bil doma iz Brezovega,
ambruske fare. Bil je član dru-
štva sv. Alojzija. Bolehal je dalj
časa. Naj počiva v miru!

ANŽE PITOV

ALI ZAYZETJE BASTILE.

Spisal Aleksander Dumas, st.

(Nadaljevanje.)

— Ah! — je rekel abej, ves iz sebe ter pohitel po štirih stopnjicah navzdol, — ti hočeš preiskusiti moč moje potrpežljivosti, dočim ne znaš razlikovati prvega sklonu od četrtega?

— Gospod abej, vedno ste bili tako dobri proti meni, da vam je treba reči le eno besedo častitljivemu škofu, ki nas bo izpraševal... — je odvrnil učence.

— Jaz, nesrečnej, naj bi se lagal proti svoji vesti?

— Če se to zgodi radi dobrega dejanja, vam bo dobri Bog gotovo odpustil. In potem, kdo ve? Izpraševalci ne bodo proti meni moglo nič bolj strogi kot so bili proti Sebastijanu Gilbertu, mojemu najlepšemu bratu, ko se je lansko leto potezal za štipendijo. Tudi on je streljal kotle, hvala Bogu, čeprav je bil star šele trinajst let ter sem jaz že sedemnajst.

— Ah, — je rekel abej, ki je skočil po zadnjih stopnjicah ter pokazal pri tem korobač. — To je torej sad mojih naukov! Ravno ker je bil Gilbert mlajši kot si ti, so bili bolj popustljivi proti njemu, kar pa ne bodo proti takemu velikemu, osemnajst let staremu oslu.

— Da in tudi ker je sin gospoda Honoreja Gilberta, ki ima osemnajst tisoč liber dohodkov iz svojih posestev, — je odvrnil z žalostnim glasom učence.

Abej Fortier se je ozrl na Pitova, z naprej potisnjeno spodnjo celjastjo ter nagubanim čelom.

— To je manj neumno, — je mrmral, potem ko je nekaj časa molče opazoval svojega učenca. — Vendar pa je to le navidezno ter neutemeljeno.

— O, če bi bil jaz sin moža z osemnajst tisoč librami dohodkov! — je ponovil Anže Pitov, ki je zapazil, da je napravil njegov odgovor nekaj utisa na profesorja.

— Da, a ti nisi, a mesto tega si neveden.

— O gospod abej, — je vzkliknil Pitov, ki je zapazil na obrazu profesorja neko sočutje. — Oprostite mi in videli boste, kako lepo nalogu bom napravil jutri!

— No, dobro, jaz privolim v to, — je odvrnil abej, ki je v znamenje premirja utaknil svoj korobač za pas ter se približal Pitovu, ki je ostal na svojem mestu.

— Hvala, hvala! — je vzkliknil učence.

— Počakaj in ne zahvaljuj se tako hitro. Jaz ti odpustim, a pod tujim pogojem.

Pitov je sklonil glavo ter resignirano časa, kajti izročil je bil učitelju v roke.

— Pod tem pogojem, da mi brez napake odgovoriš na vprašanje, katero ti bom stavil.

— V latinskem jeziku? — je vprašal Pitov boječe.

— V latinskem, — je odvrnil profesor.

Pitov je vzdihnil, kajti v kratkem premoru, ki je nastal, je bilo čuti vsele krike ostalih dečkov, ki so se igrali na trgu.

Pitov je še bolj globoko vzdihnil.

— Quid virtus, quid religio? — je vprašal abej.

V ušesih ubogega učenca so zvenele te besede kot trobenta angelja na sodnji dan. Prišel je napenjal svoje možgane, a uvidel kmalu, da ne more dati odgovora na vprašanje. Moral je napraviti koniec.

— Nescio (ne vem) — je rekel v upanju, da mu bo oproščeno, če prizna to v latinskem jeziku.

— Ti ne veš, kaj je čednost? — je zagrmel abej. — Ne veš, kaj je vera?

— Vem po francoski, — je odvrnil Anže, — a ne vem po latinski.

— Pojdi v Arkadijo, mladenič, med nama je vse končano.

Pitov je bil tako poražen, da ni mislil na beg, čeprav je abej Fortier zopet potegnil svoj korobač izza pasu, z istim dostojanstvom, kot potegne vojskovodja svoj meč.

— Kaj naj postane iz mene? — je vprašal nesrečni mladenič, — kaj naj postane iz mene, če izgubim upanje, da pridem v seminar?

— Postani, kar hočeš, meni je vseeno.

— Ali veste, da moja teta misli, da sem že abej?

— No, izvedela bo da nisi sposoben niti za mežnarja.

— Prosim vas, gospod Fortier...

— Rečem ti, da se izgubi.

— Dobro torej, — je rekel Pitov kot človek, ki napravi končni sklep.

— Ali mi boste pustiti mojo škafijo? — je vprašal Pitov v upanju, da se bo med tem časom učitelj omeščal.

— Mislim da. Vzemite svojo škafijo ter vse, kar je v njej.

Pitov je odšel nato po stopnjicah navzgor, v razred v prvem nadstropju. Stopil je v sobo, v kateri je sedelo krog mize kakih štiriideset učencev, ki so se delali kot da rešujejo naloge. Odprl je prejšnjo pokrov svoje škafije, da vidi, če so polnoštevilni gostje, kateri je vsebovala, še notri, jo počasi dvignil ter odšel zopet proti stopnjicam.

Na vrhu stopnjic je stal abej Fortier z iztegnjeno roko ter kazal s koncem korobača po stopnjicah navzdol.

Treba je bilo iti tam skozi. Anže Pitov se je napravil tako ponižnega in najhujšega kot se je le mogel. Kljub temu pa je reškom prehoda še zadnjih par s korobačem, kateremu se je moral zabavati abej Fortier za svoje najboljše učence.

Medtem ko je korakal Anže Pitov s škafijo na glavi proti stanovanju svoje tete, nočemo izpregovoriti par besed o njegovi znanosti in njegovem življenju.

2. T E T A.

Ludovik Anže Pitov je bil v času, ko se pričinja ta povest, star sedemnajst let in pol. Bil je dolg, suh deček, rmenih las, rdečih lic ter modrih oči. Sveža, nedolžna mladost se je kazala tudi na širokih ustih, kojih debeli ustnici sta krili dve vrsti strašnih zobov, strašnih za onega, kojega krhlo so drobili. Njegove roke so bile velike in široke, njegovi nogi nekoliko krivljeni in njegova kolena debela kot glava otroka. Imel je velikanske noge, ki pa so imele dosti prostora v močnih čevljih.

Anže Pitov je postal v starosti dvanajstih let sirota, kajti v onem času je imel nesrečo, da je izgubil svojo mater, koje edini sin je bil. S tem hočemo reči, da je Anže Pitov izza smrti svojega očeta, ki je umrl še predno se je otrok zavedal, kot razvajenec matere lahko storil vse, kar je hotel, kar je sicer razvilo njegove telesne lastnosti, pri čemur pa je trpela njegova duševna vzgoja. Ker se je rodil v krasni vasi Hiramont, ki je ležala eno uro iz mesta, sredi gozda, so veljali njegovi prvi izleti raziskovanju domačega gozda in boju proti živalim, ki so živele v njem. Posledica tega je bila, da je

bil Anže Pitov že v starosti desetih let izvrsten divji lovec ter pričel prve vrste in sicer brez dela in brez posebnega pouka.

Ker je ugled, katerega uživa človek pri svojih sosedi, odvisen od pozorišča dejanja, je užival Pitov v svoji domači vasi, sredi kinetov, ugled, ki je nadel za posledico, da ni njegova mati mislila, da je njen sin na napačni poti.

(Dalje prihodnjik.)

Jugoslavioa irredenta.

Nov tržaški svetilnik.

Odsek tržaške pomorske lige je sklenil sezidati na Greti nad Barokovljani v višini 60 metrov nad morsk gladino nov svetilnik, visok 40 metrov. Svetilnik bo predstavljal v nadnaravni velikosti Istrana Nazarija Saura, ki je bil od bivših avstrijskih oblasti radi veleizdaje obočen.

Italijanska "pravičnost in dobrohotnost".

Kakor doznajemo iz Gorice, se pojmi italijanskih vladnih organov o pravičnosti in dobrohotnosti naprav avtoletnemu slovenskemu življu precej primitivni. Dogodilo se je, da se je ljudstvo v Kojskem v Brdih hotelo obvarovati nadaljnjih krivic od strani občinskega gerenta Tomasinja, bivšega italijanskega kapitana, rodom Goricanca, na način, kakor je v navadi v vsaki civilizirani državi: s pritožbo na višjo instanco. Posledica temu je bila, da je Tomasini hotel ponoči po vasi in klicati ljudi iz postelje na odgovornost. Seveda pri tem ni štedil z izrazi, ki so bili od nekadašnjim Lohom v navadi: porki, ščavi itd. Pod pretvezo, da je v obliki revolucionarno gibanje, naprjeno proti državi, dal je zapreti oziroma internirati več domačinov. Na ugovor, da je v slučaju krivice pač dovoljena pritožba, odgovoril je ta občin. komisar: "Proti meni ni dovoljena nikak pritožba". Da bi ljudi še bolj oplašil, dal je komisar razglasiti pred cerkvijo, da naj nikdo ne podpisuje pritožbo proti njemu, ker sicer bo kaznovan.

Za D'Annunzijevo armado.

Kakor poročano, je razvito hitopastvo živine v Ložu in Babnem polju, to je v bližini gozdov pod Snežnikom. Vsa živina, zlasti konji, gredo na Reko za armado D'Annunzija. V bližini Loža so Bloke, dežela "Obloškega Tonika", nekdanjega "rajtguza", v tej občini so rojeni "mešetarji živine". Sedaj imajo zlate čase.

Njena sreča.

Ah, mož več li da sem za ročavice plačala \$2.80? Kako sem se prestrašila drugi dan, ko sem videla zniženo ceno \$2.67. In kaj misliš? Cena je danes zopet poskočila na \$2.98.

Rad bi zvedel za svojega bratranca LOUIS VALENCICA. Doma je iz Juršic pri St. Petru. Pred nekaj časa se je nahajal v Clevelandu, Ohio. Slišal sem, da se nahaja v slabem položaju ter bi rad zvedel kaj od njega. Če slučajno ne bi čital tega, prosim cenjene rojake, ako kateri ve za njegov naslov, naj mi blagovolijo naznaniti, za kar bom zelo hvaležen. — John Zadel, Box 43, Red Star, W. Va. (19-20-3)

Iščem svojega brata FRANKA STIBLER. Pred šestimi meseci se je nahajal v Morgantownu, W. Va., potem je neznan kam odšel. Prosim cenjene rojake, ako je kateremu znano njegovo sedajno bivanje, da mi naznani, za kar se že vnaprej zahvaljujem, ako pa sam čita ta oglas, naj se oglasi svojem bratu, ker mi hočem sporočiti nekaj važnega. — Mike Stibler, Box 8, Grafton, Wis. (19-20-3)

NAZNANILO.

Indianapolis, Ind.

Člane slovenskega samostojnega podpornega društva "Naprednost" opozarjam, da se polnoštevilno vdeležijo prihodnje mesečne seje, katere se vrši v nedeljo 28. marca točno ob 9. uri dopoldne v Slovenskem Narodnem Domu. Na dnevnem redu imamo več zelo važnih točk za rešiti. Torej pridite vsi na sejo, da bomo pokazali, da so nam v resnici mar koristi našega društva in obenem naše narodne. Na svidenje 28. marca! Joseph Krainz, tajnik. (19-20-3)

NAZNANILO IN VABILO.

Conemaugh, Pa.

Slovenski diletantje dramatičnega kluba v Conemaugh priredijo dne 10. aprila ZABAVNI VEČER v dvorani sv. Alojzija na Martin's Alley. Ker je na programu krasna zalogra "Neubogljiva hči ali najdena mrtva na materinem grobu", vabimo vse slovenske rojake in rojakinje, da se v obilnem številu vdeležijo. Vsak rojak ali rojakinja si bo ohranila spomin na omenjeno igro vse svoje življenje.

Tu podamo površne podatke predstave: I. slika: Obup in trpljenje vdove Ivane Pelhan in njene hčere Olge. II. slika: Sestanek Olge z židom, skrivnim trgovcem z dekleti. III. slika: Neposlusnost Olge napram materi in njen beg. Materina smrt od žalosti. IV. slika: Snidenje s prijateljico v tujini. Olga spozna, da je bila prevarena. Obupno seže po orožju ter usmrti zapeljivega vsiljeveca, nakaar zbeži. V. slika: Olga, zasledovana po policiji, dobi službo pri perici Marti. VI. slika: Olga se povrne v domovino. Policija jo najde mrtvo na grobu matere. V. slika: Olga se prepriča, da je bila prevarena. Obupno seže po orožju ter usmrti zapeljivega vsiljeveca, nakaar zbeži. V. slika: Olga, zasledovana po policiji, dobi službo pri perici Marti. VI. slika: Olga se povrne v domovino. Policija jo najde mrtvo na grobu matere. V. slika: Olga se prepriča, da je bila prevarena. Obupno seže po orožju ter usmrti zapeljivega vsiljeveca, nakaar zbeži. V. slika: Olga, zasledovana po policiji, dobi službo pri perici Marti. VI. slika: Olga se povrne v domovino. Policija jo najde mrtvo na grobu matere.

Torej, rojaki in rojakinje v bližini Johnstowna, ako posetite to predstavo, boste nekaj videli, kar še nikdar niste in vam tudi ne bo žal za stroške. Po predstavi bo prosta zabava in ples. Godbo bo izvajal fini orkester. Začetek ob 1/8. uri zvečer. Vstopnina za moške 60¢, dame 30¢, otroci 10¢. Čisti prebitek je namenjen za nabavo igralnih kostumov. Za obilni poset vabi najljubši odbor. (3x 19-3 2&8-4)

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srecem naznanjamo sramotno Slov. Del. Podp. Zveze, kakor tudi ostalim rojakom, da je dne 24. februarja umrl naš sobrat JOHN KRANJC po deset dni trajajoči bolezni inpluenci. Pokojni je bil član dveh društev, in sicer društva "Južni Premogar" št. 46 SDPZ in Catholic Knights of America. Tukaj zapuša ženo in osem nedorastlih otrok, v starem kraju pa enega brata in eno sestro. Doma je bil iz Grahovega pri Cerknici.

Počivaj v miru, nepozabljeni sobrat, in večna luč naj ti sveti! Alix, Ark., 14. marca 1920. Za društvo "Južni Premogar" št. 46 SDPZ.: Math. Starman, predsednik, Math. Znidarišič, tajnik, George Kokelj, blagajnik.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srecem naznanjam vsem sorodnikom in znancem, da je nemila smrt pobrala meni nepozabnega sobrata.

JOHNA HABOVČEK dne 4. marca ob 7.25 zvečer po tritedne trajajoči mučni bolezni inpluenci in pljučnici. Pokojni je bil rojen leta 1882 v kraju Marmaroš v Podkarpatski Rusiji v čelo-slovaški republiki. Bil je član društva Marije Device št. 33 KSKJ, katero mu je priredilo dostojen pogreb, ki se je vršil 8. marca po obredu sv. katoliške cerkve in je pokopan na katoliškem pokopališču v Mallvale, Pa.

Tem potom se najpristneje zahvaljujem društvu in bratom, kakor tudi vsem sorodnikom, ki so mi stali v pomoč in tolažbo ob uri moje žalosti.

Počivaj v miru in lahka naj ti bo ameriška zemlja, moj nepozabljeni soprog! Na svidenje naš zvezdami! Žalujejo ostali: Magdalena Habovček, roj. Žunič, soproga, Katarina in Angela, otroci. 220 — 38th St., Pittsburgh, Pa. (18-20-3)

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

French Line

CAMPAGNE GENERALE TRANSATLANTIQUE

V JUGOSLAVIJO PREKO HAVRE

Hitri parniki s štirimi in dvema vijakoma.

LA SAVOIE	27. marca
LA LORRAINE	3. aprila
LA TOURAINE	24. aprila
LAFAYETTE	10. aprila

Posebni zastopnik jugoslovanske vlade bo pričakal potnike ob prihodu naših parnikov v Havru ter jih točno odpremi, kamor so namenjeni.

Parniki Francoze črte so transportirali tekom vojne na tisoče čehoslovanskih vojakov brez vse nepravilne.

Za sifkarte in cene vprašajte v DRUŽBINI PISARNI, 19 State St., N. Y. C. ali pa pri lokalnih agentih.

Cosulich Line

Direktna pot na Grsko in v Trst

Parnik Argentina odpluje 30. marca

Parniki odplujejo od pomola 7. v zvečer 41. ulice, 80. Brooklyn. Za cene in druge informacije se obrnite na

PHELPS BROTHERS & CO. Passenger Department 4 West Street New York

U. S. Shipping Board

POTNIŠKA SLUŽBA

Direktna zveza z Dubrovnikom (Gravoso) in Trstom

SS "SUSQUEHANNA"

23. marca 1920

Cena za tretji razred: Do Trsta \$100. — Do Dubrovnika \$125.

Poleg tega \$5. vojnega davka.

Velike kabine v tretjem razredu, kjer se lahko vozijo družine, brez napačnih posebnih stroškov.

Phelps Bros. & Co. Generalni zastopnik 4 WEST STREET NEW YORK

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ ODPLUJEJO IZ NEW YORKA

Rotterdam	20. marca	Rotterdam
New York	20. marca	Cherbourg
Adriatic	27. marca	Cherbourg
La Savoye	27. marca	Havre
St. Paul	27. marca	Cherbourg
Argentina	30. marca	Trst
Lapland	3. aprila	Cherbourg
New Amsterdam	3. aprila	Rotterdam
Philadelphia	3. aprila	Cherbourg
La Touraine	3. aprila	Havre

Glede cen za vozne listke in vsa druga pojasnila, obrnite se na trdiko

FRANKSAXER 82 Cortland St. New York

Iščem FRANK ŠKOFA. Kdor kaj ve o njem, naj mi blagovolijo naznaniti njegov naslov, ali naj se pa sam oglasi. — John Ogriček, Gashnezu Hotel, Juneau, Alaska. (17-20-3)

NAPRODAJ FARMA.

Ki obsega 120 akrov zemlje, 30 je izčiščene, ostalo pa hrastov gozd, vsa v ravnini in lahko za očistiti; mala hiša, hlev, 2 konja, 2 kravi, 2 teleta. Cena za vse \$5500; polovico takoj, za ostalo se počaka. — Poleg te farme imam naprodaj še 120 akrov gozda. Lepa prilika za dva, ki hočeta imeti skupaj farmo. Zemlja je ilovitna, prav malo s peskom pomešana, torej najboljša zemlja. Vse se nahaja dve milji od postaje in poleg državne ceste. Za natančna pojasnila se obrnite na: Joe Meyer, R. I. Millston, Wis. (18-19-3)

Rad bi izvedel za naslov FRANKA OPEKA, podomače Pavličkov iz Selske pri Cerknici. Prosim ga, da se mi oglasi, ker mi imam nekaj važnega sporočiti iz stare domovine, ali pa če kateri rojakov ve za njegov naslov, prosim, da mi ga naznani. Frank Opeka, 1099 E. 64. St. Cleveland, Ohio. (18-20-3)

Kje je LUKA JENNINGER? Zadnje pismo, ko je pisal domov, ima sledeči naslov: Luka Jenneringer, Co. K, 12th Inf., Nogales, Ariz. Na ta naslov mu je pisala mati, pa ne dobi nobenega odgovora. Morda kdo kaj ve o njem in ga prosim, da poroči vse poudarosti na moj naslov: Ignace Polenzek, Box 87, Straight, Pa. (19-20-3)

Iščem JOŽETA GREGORIČ. Doma je iz Loškega Potoka. Nahaja se nekeje v Pennsylvaniji. Prosim rojake, če kateri ve za njegov naslov, da mi ga naznani, ali naj se sam oglasi. Moj naslov je: Frank Ross, Box 134, Channing, Mich. (18-19-3)

Dr. MOY je uspešno ozdravil na duho, božjast, ataksijo, vodenico

erco, jetra, ledica in želodčne bolezni. Boletine trebuhu, v pravih teklina, revmatičnih, nogah, rokah ali križu; osem, kožne bolezni, izpuščaje, ogrce. Moške ali ženske bolezni ali slabo kri se lahko ozdravi brez operacije v najkrajšem času in po najnižji ceni.

Uradne ure: ob delavnikih od 9. dop. do 4. pop. Ob nedeljah in praznikih: od 9. dop. do 1. pop.

Dr. JIN FUEY MOY

308 Grant Street PITTSBURGH, PA.

Dr. Koler

SLOVENSKE ZDRAVNIK

638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Blizu Pennsylvania Station

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik. Specialist v Pittsburghu, ki ima 28-letno prakso v zdravljenju vseh moških bolezni.

Zastupljenje krvi zdravi v glasovnem 60¢, ki ga je izumel dr. prof. Erlich. Če imate mogoče ali menurke po telesu v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pridite in izčistil vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bo lezen se nalezje. Vse moške bolezni zdravim po okrašanju metod. Kakor hitro opazite da vam preneha zdravje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam za bom zopet povrnil.

Hydrosol ali vodno kilo ozdravim v 24. urah in sicer brez operacije. Bolezni mehurja, ki povzročajo bole v križu in hrbtu in včasih tudi pri puščanju vode, ozdravim s gotovostjo.

Revmatizem, trzanje, bolečine o teklina, arheice, škrofo in druge kožne bolezni, ki nastanejo v sled nestete krvi, ozdravim v kratkem času in potrebno ležati.

Uradne ure: vsak dan od 8. ure zjutraj do 8. zvečer; v petkih od 8. zjutraj do 5. popoldne; ob nedeljah od zjutraj do 2. popoldne.

129 JEFFERSON ST., BROOKLYN, N. Y.

Naprodaj harmonike.

1 nova 4 glasove, trirat topelt \$110.00

1 stara 3 glasove, trirat topelt \$75.00

1 stara na tri glasove, trirat topelt ... \$60.00

Delam tudi štajerske harmonike.

JOHN WEISS,

311 SMITHFIELD STREET PITTSBURGH, PA.

Nasproti poštnega urada.

LI STE BOLNI?

Jaz vam bom ozdravil. Že več kot trideset let sem ozdravil vse bolezni. Kožne, krvne, živčne, želodčne in revmatizem ter vsakovrstne druge bolezni. Lahko vam pokažem več dokazil naših rojakov, katere sem ozdravil. Jaz sem ozdravil, ko drugi niso mogli. Ne čakajte. Pridite k meni predno je prepozno. Cene so take, da jih lahko vsako zmoro. Preiskava brezplačna.

Prof. Dr. H. G. BAEZ

SPECIJALIST

311 SMITHFIELD STREET PITTSBURGH, PA.

NOVA IZNAJDAB

Ali ste že čuli o najnovejši iznajdbi? Ali ste že videli nove C. O. prožne pete? Naša moderna iznajdba, pete z pravimi prožnimi žicami (springi) omogočijo se tako težki osebi, da hodi z lahkoto brez vsakega napora. C. O. prožne pete olajšajo hojo onim, ki imajo bolne ali utrujene noge.

C. O. prožne pete (glej sliko) so narejene močno in lično. Dobe se v vsaki velikosti in vseh barvah. Prirediti se lahko na vsako obuvalo; ker je pridejano navodilo vsakemu paru.

Prožna postelja poži vi telo; C. O. prožne pete pa zabranijo utrujenost. En korak na C. O. prožnih petah, je korak v pravo smer. Ne odlašajte! Naročite jih takoj! Omenite številko čevljev in barvo. Poskusi enkrat in ne boš več brez njih.

Cena \$1.50

Iznajdba je patentirana in podjetje popolnoma v slovenskih rokah.